



Elly van Wageningen

Wethouder (ChristenUnie) Lelystad

Betoog

Toekomstbestendig besturen

Het wethouderschap is een mooi vak, maar het vraagt wel iets van mensen. Elly van Wageningen, voorzitter van de Wethoudersvereniging, pleit er in aanloop naar de Wethoudersconferentie voor het vak in al zijn aspecten aantrekkelijk te houden. Alleen dan blijft het toekomstbestendig.

Meer dan zeventig jaar terug zei Dietrich Bonhoeffer al dat 'niet de gedachte, maar de bereidheid om verantwoordelijkheid te nemen de oorsprong is van de daad'. Iedere dag opnieuw nemen duizenden lokaal bestuurders – of het nu wethouders, burgemeesters of raadsleden zijn – de verantwoordelijkheid zich in te zetten voor de samenleving. Met trots, energie en een duidelijke visie waar het naartoe moet. Deze inzet is de afgelopen jaren van rijkswege regelmatig beloond, met meer taken en verantwoordelijkheden.

Minder geld

Deze beloning ging geregeld gepaard met minder geld dan daarvoor beschikbaar was om dezelfde taak te doen. In een recente brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is aangekondigd dat raadsleden

in gemeenten tot 40.000 inwoners 10 miljoen euro extra krijgen. Dat is mooi nieuws natuurlijk en een goede beweging van beloning naar werk. De plek waar het geld vandaan komt, bewerkstelligt echter een omgekeerde beweging, want zo stelt de minister: 'Verkorting van de uitkeringsduur van gewezen burgemeesters en wethouders geeft gemeenten de ruimte om de structurele meerkosten voor verhoging van de vergoeding voor raadsleden met ingang van 2019 te compenseren.' Met andere woorden: door de arbeidsvoorwaarden van wethouders en burgemeesters minder aantrekkelijk te maken, worden raadsleden gecompenseerd. Dat is een vorm van kannibalisme dat niet in lijn lijkt te liggen met eerdere uitspraken van de minister over het aantrekkelijk houden van het wethoudersvak. En dit zet de toekomstbestendigheid onnodig onder spanning.

Deeltijd

Daar komt bij dat in veel van de gemeenten ook andere maatregelen worden getroffen om het wethoudersvak minder aantrekkelijk en toekomstbestendig te maken. Zo werkt iedere wethouder doorgaans meer dan voltijds,

maar zijn er gemeenten waar om politieke redenen slechts deeltijds wordt uitgekeerd. Om die reden roep ik de minister op om de deeltijdsfactor van het wethoudersvak af te halen. Deeltijd raadslid kan immers ook niet. De bezoldiging moet in lijn liggen met de verantwoordelijkheden en die zijn alsmaar toegenomen. Dit is noodzakelijk om het vak aantrekkelijk te houden, om kwaliteit te blijven aantrekken, om mensen te motiveren elke dag opnieuw, voor het oog van alle inwoners zich het zweet op het voorhoofd te werken.

Roomser dan de paus

De toegenomen taken en verantwoordelijkheden vergen steeds meer van wethouders, je moet veelzijdig zijn, kunnen verbinden, duidelijke visie hebben, knopen door kunnen hakken, rekening houden met meer- en minderheden, zelf roomser dan de paus zijn als het aankomt op integriteit, tegen een stootje kunnen, soms figuurlijk, maar niet zelden ook letterlijk, je moet leiding kunnen geven zonder zelf te beschikken over personeel. Toekomstbestendig besturen is ook dat je hier vorm aan weet te geven. Het is een mooi vak, echt waar, geloof mij, maar het vraagt ook iets van de persoon. Wij zien dat het lokaal steeds minder eenvoudig is geschikte kandidaten te vinden. Het aantal wethouders van buiten, waar niets mis mee is, neemt toe, formaties duren langer en wethouders vallen vaker en sneller. Gemiddeld genomen zitten wethouders nog maar drie jaar

Iedere wethouder werkt doorgaans meer dan voltijds



André Krouwel

Oprichter Kieskompas
politicooloog Vrije Universiteitandre.krouwel@vu.nl
@AndréKrouwel

Column

Patriottisme

Volgend jaar maart zijn er verkiezingen voor de waterschappen. Bij de eerste waterschapsverkiezingen in 2008 was de opkomst een magere 22,7 procent, maar door de koppeling aan de Provinciale Statenverkiezingen verdubbelde het aantal kiezers in 2015 tot 43,5 procent. Waarom blijven bijna zes op de tien burgers thuis bij een verkiezing?

Veel kiezers hebben moeite met het uitbrengen van hun stem bij waterschapsverkiezingen, want het politieke landschap ziet er totaal anders uit dan bij Tweede Kamerverkiezingen en de verkiezingen voor de gemeenteraad. Zo doen GroenLinks en D66 samen mee als Water Natuurlijk die al twee verkiezingen lang de grootste partij zijn geworden. Ook de SP treffen kiezers niet aan op het stembiljet, maar wel de Algemene Waterschapspartij die veel kiezers niet kennen. Daarnaast zijn er veel onbekende partijen die maar in één waterschap meedoen. Veel mensen geven bovendien aan weinig te weten van wat een waterschap eigenlijk doet, terwijl het de oudste bestuurslaag is in Nederland.

Kiezers zien ook niet direct in wat er nu te kiezen valt. Wat is er nou politiek aan water? Maar als je even doordenkt of naar de bevoegdheden en budgetten van waterschappen kijkt, doemen grote politieke vraagstukken op. Door klimaatverandering en zeespiegelstijging zijn miljardeninvesteringen nodig in dijken en andere zeewering om ons lage landje droog te houden, om verzilting van belangrijke landbouwgrond tegen te gaan en natuurgebieden te beschermen. Ook de zuivering van afvalwater valt onder de waterschappen en een beetje oplettende lezer weet dat

het niveau van 'hormoonverstorende' stoffen in het water mogelijk grote gevolgen kan hebben voor de vruchtbaarheid van mens en dier. Waterschappen gaan ook een steeds grotere rol spelen in de energievoorziening, door bijvoorbeeld de productie van biogas. Kortom, onze gezondheid, voedselveiligheid en energievoorraad staan eveneens op het spel.

Wat is er nou politiek aan water?

Het wordt hoog tijd dat de waterschappen uit hun schulp komen. Bij de waterschappen zorgen twaalfduizend kundige werknemers dat deze moerasdelta het negende rijkste land ter wereld is en na de Verenigde Staten de grootste voedselexporteur. Alleen al uit trots moeten we allemaal gaan stemmen bij de waterschapsverkiezingen. Het is hoog tijd voor 'water-patriottisme'!

VNG MAGAZINE PANEL

Bent u burgemeester, wethouder, raadslid of gemeenteambtenaar en wilt u af en toe uw mening geven over actuele kwesties? Geef u dan nu op voor het VNG Magazine Panel!

Stuur een e-mail naar panel@vngmagazine.nl

Gemiddeld genomen zitten wethouders nog maar drie jaar en twee weken

en twee weken. Al met al is dat voor niemand leuk.

Daarom willen wij ervoor pleiten het vak in al zijn aspecten aantrekkelijk te houden, want alleen zo blijft het toekomstbestendig. En als ik het heb over alle aspecten, dan bedoel ik voldoende opleidingsmogelijkheden om je tijdens het vak te ontwikkelen, reflectie-momenten om te bezien of je op koers ligt, bescherming voor als je onder vuur ligt, maar ook de beloning naar werk. In crisistijden is de broekriem aangehaald, maar wie stelt de riem weer iets ruimer als het voor de wind gaat?

Elly van Wageningen is voorzitter van de Wethoudersvereniging. Op 27 en 28 november vindt de Wethoudersconferentie plaats in Soesterberg.
Meer informatie: www.wethoudersvereniging.nl



Schrijf ook een betoog voor
VNG Magazine
redactie@vngmagazine.nl